

METODE DE STIMULARE A CREATIVITĂȚII ELEVILOR DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

”Creativitatea este contagioasă, transmite-o mai departe” (Albert Einstein)

Dintre toate abilitățile pe care le dezvoltă omul în decursul vieții sale, creativitatea ocupă un loc fruntaș alături de adaptabilitate, gândire critică, inteligență emoțională, comunicare asertivă, etc. Definită drept capacitatea de generare a unor idei noi și originale, de a găsi conexiuni și soluții la problemele întâmpinate, creativitatea poate fi stimulată și dezvoltată pe fondul potențialului pe care îl are fiecare dintre noi.

Etimologia cuvântului își are originea în cuvântul ”creare”, ce înseamnă ”a zămisli, a făuri, a naște” și ne indică o dinamică, un proces în continuă dezvoltare. Bineînțeles că acest proces al creativității este în strânsă relație cu dezvoltarea superioară a capacităților intelectuale sau a talentului. Inteligența și creativitatea se completează una pe cealaltă și implică toate procesele cognitive ale omului. Însă acum nu se mai consideră că doar o minoritate poate manifesta creativitate, ci orice om normal poate realiza inovații sau invenții în munca pe care o prestează.

În învățământul primar abordarea conținuturilor din programa școlară se realizează în mod integrat, cu preponderență inter și intradisciplinar, și presupune organizarea și relaționarea disciplinelor școlare, astfel încât aptitudinile, abilitățile, cunoștințele, valorile și atitudinile aparținente unor anumite discipline să fie în relație unele cu altele, fără a mai exista granițe stabilite prin natura unei singure discipline. Acest lucru favorizează stimularea și dezvoltarea creativității elevilor. Așadar putem apela la o multitudine de metode pentru stimularea creativității.

Brainstormingul este una dintre cele mai populare metode utilizată în grupuri de copii. Aceasta are avantajul expunerii a cât mai multor idei de la care se pornește în rezolvarea sarcinilor propuse. O singură persoană nu ar fi găsit atâtea idei. Din multitudinea lor se selectează doar cele care conduc la găsirea soluțiilor optime și astfel se reduce timpul rezolvării problemelor. Această metodă este adesea folosită, aproape la toate disciplinele școlare.

Ciorchinele este o metodă prin care se construiesc asociații noi de idei, în centru fiind plasat conceptul de referință, iar în jurul acestuia gravitând idei derivate sau concepte conexe. Realizarea unui ciorchine implică din partea elevului raționamente, clasificări, ierarhizări, comparații, deducții. Am utilizat această metodă la limba română când am recapitulat părțile de vorbire, la matematică - recapitularea fracțiilor sau a adunării și scăderii numerelor naturale, la istorie – izvoarele istorice, la educație civică – valorile morale, la științe – mediile de viață.

Cubul este o metodă care pune în evidență procesele și operațiile gândirii implicate în învățarea conținuturilor. Îi determină pe elevi să acționeze conform cerințelor: descrie, compară, explică (asociază), argumentează, analizează, aplică. Am utilizat această metodă când am studiat textul ”*Piatra pițigoiului*”, de Tudor Arghezi (*descrie* viața pe care o ducea pițigoiul alături de împărăteasă, *compară* pietrele prețioase luate de pițigoi, *asociază* cuvintele date cu însușirile potrivite din text, *argumentează* de ce este palatul gol tot timpul anului, *analizează* fapta pițigoiului, *aplică*: ordonează ideile principale ale textului).

Diagrama Venn-Euler este metoda prin care elevii reprezintă în mod creativ asemănările și deosebirile dintre două concepte, idei, evenimente, obiecte, etc. Am utilizat-o la limba română în studierea textului ”*Legenda Mureșului și a Oltului*”, la matematică pentru a evidenția adunarea și scăderea, la științe ale naturii – anotimpurile, la geografie – munții și dealurile.

Metoda cadranelor conduce elevii spre înțelegerea profundă a conținutului informațional. Am utilizat această metodă la limba română (textul ”*Cioc! Cioc! Cioc!*”, de Emil Gârleanu – I. Care sunt personajele?, II. Ordonează ideile principale, III. Redă, pe scurt, povestea ciocănitării, IV. Ce învățatură se desprinde din text?), la matematică – metoda grafică (I. Scrie datele problemei, II. Realizează reprezentarea grafică, III. Rezolvă problema, IV. Realizează verificarea problemei).

Metoda pălăriilor gânditoare stimulează creativitatea prin joc, fiecare elev interpretând roluri asociate culorii pălăriei alese: alb (informează), verde (generează idei noi), roșu (spune ce simte despre...), galben (aduce beneficii), albastru (clarifică), negru (identifică greșelile). Am utilizat această metodă la educația civică, în urma lecturării textului ”*Fructul cel mai valoros - poveste populară*” (pălăria albă: Despre ce vorbește în text?, pălăria galbenă: Ce a învățat băiatul din această pățanie?, pălăria roșie: Ce ai simțit ascultând această poveste?, pălăria verde: Adresează-i o întrebare băiatului., pălăria neagră: Ce crezi că a greșit băiatul?, pălăria albastră: Cum s-a rezolvat situația?).

Explozia stelară urmărește stabilirea cât mai multor conexiuni între concepte.

Paleta metodelor de învățământ a fost îmbogățită cu metodele activ-participative care dezvoltă gândirea creativă a elevilor: floarea de lotus, acrostihul, știu-vreau să știu-am învățat, mozaicul, turul galeriei, jurnalul dublu, piramida, R.A.I. (răspunde, aruncă, întrebă), Frisco, cvintetul, diamantul, copacul ideilor, etc.

Orice problemă poate avea soluții noi grație creativității și generează oportunități de dezvoltare și descoperirea unor modalități de abordare cel puțin interesante a sarcinilor de lucru. Totodată se deschide calea alternării competiției cu colaborarea, iar relația profesor-elev se

prefigurează într-una pozitivă, cu un climat afectiv care să stimuleze exprimarea creativă a elevului și îmbunătățirea randamentului școlar.

Toți cei care denotă un pronunțat potențial creativ sunt persoane care manifestă curiozitate, au dorința de a realiza lucruri deosebite, dispun de trăsături voliționale, au simțul răspunderii și capacitatea de a depăși obstacole și bariere psihologice. Să nu uităm că orice om poate fi educat în ceea ce privește creativitatea, iar modelul pentru elevii noștri suntem noi, cadrele didactice, care-i putem motiva asigurându-le un mediu favorabil de dezvoltare.

„Creativitatea este un mare motivator pentru că îi face pe oameni să fie interesați de ceea ce fac.” – Edward de Bono

Bibliografie:

1. Cosmovici, Andrei – *”Psihologie generală”*, Ed. Polirom, București, 2005
2. *** - *”Strategii didactice interactive – exemple din practica didactică”*, Ed. DPH, București, 2010
3. Stoica, Ana – *”Creativitatea elevilor”*, EDP, București, 1983

Prof. învățământ primar Bontea Mihaela

Școala Gimnazială ”Alexandru Ciucurencu” Tulcea